

เครื่องมือช่วยสืบค้นวารสารอิเล็กทรอนิกส์

วราพรรณ อภิศุภโชค

บทคัดย่อ

วารสารอิเล็กทรอนิกส์เป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญในการติดตามสารนิเทศที่ทันสมัยที่สุดประเภทหนึ่ง เนื่องจากสามารถนำเสนอ สืบค้น และเข้าถึงสารนิเทศได้อย่างรวดเร็ว รวมทั้งยังสามารถเข้าถึงข้อมูลสารนิเทศได้โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่ การเข้าถึงวารสารอิเล็กทรอนิกส์นั้น ผู้ใช้จำเป็นต้องเข้าใจถึงลักษณะของการบอกรับวารสาร วิธีการเข้าถึง และการใช้เครื่องมือช่วยสืบค้นในรูปแบบต่างๆ อาทิ เว็บไซต์ของห้องสมุด ฐานข้อมูลออนไลน์ เว็บไซต์ของสำนักพิมพ์วารสาร รวมถึงโปรแกรมค้นหา และกลุ่มสนทนาบนอินเทอร์เน็ต ซึ่งเครื่องมือช่วยค้นเหล่านี้ช่วยให้ผู้ใช้สามารถเชื่อมโยงวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่ต้องการได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว

Abstract

Electronic journals are important information resources for obtaining up-to-date information because of the speed with which they publish information and with which the information they contain can be searched and retrieved and because of the accessibility at any time and any place. To take advantage of electronic journals, the user must understand how to subscribe to journals, how to access them, and how to use various methods and tools that assist in research, such as library websites, online databases, journal publishers' websites, search engines and Internet discussion groups. These supporting tools help users to access electronic journals more conveniently and efficiently.

ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศในปัจจุบันส่งผลให้การผลิตทรัพยากรสารสนเทศมีรูปแบบที่หลากหลายยิ่งขึ้น วารสารเป็นทรัพยากรสารสนเทศประเภทหนึ่งที่เกิดออกมาหลากหลายรูปแบบทั้งในรูปแบบสิ่งพิมพ์และอิเล็กทรอนิกส์ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ใช้ได้รับสารสนเทศอย่างสะดวก รวดเร็ว และตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ให้มากที่สุด นอกจากนี้ยังเป็นการส่งเสริมการขายของผู้ผลิตหรือผู้จัดทำน่ายสำหรับรูปแบบวารสารที่นำเสนอสารสนเทศที่ทันสมัย และรวดเร็วที่สุด ก็คือ วารสารอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic journal)

วารสารอิเล็กทรอนิกส์ เป็นวารสารรูปแบบดิจิทัลที่ผลิตและเผยแพร่ผ่านทางอินเทอร์เน็ตโดยสำนักพิมพ์วารสาร สถาบันการศึกษา และตัวแทนจัดทำฐานข้อมูล ซึ่งจัดพิมพ์ร่วมกับวารสารในรูปแบบสิ่งพิมพ์ หรือจัดพิมพ์ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์เพียงรูปแบบเดียว และนำเสนอเนื้อหาเหมือนกับวารสารในรูปแบบสิ่งพิมพ์ วารสารอิเล็กทรอนิกส์ประกอบด้วยวารสารที่สามารถเข้าถึงได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และวารสารที่ต้องสั่งซื้อจากสำนักพิมพ์หรือตัวแทนที่จัดทำฐานข้อมูลเท่านั้น (วราพรธณ อภิสุระโชค, 2550: 27)

ในปัจจุบันวารสารอิเล็กทรอนิกส์มีความสำคัญสำหรับนักวิชาการ นักวิจัย อาจารย์ นิสิต และนักศึกษาในสาขาวิชาต่างๆ เนื่องจากสามารถนำเสนอ เข้าถึง และสืบค้นสารสนเทศได้อย่างสะดวก รวดเร็ว รวมทั้งยังสามารถเข้าถึงได้พร้อมกันหลายคน โดยไม่จำกัดเวลา และสถานที่ นอกจากนี้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ยังมีลักษณะเฉพาะ (features) ที่สำคัญเหนือวารสารรูปแบบสิ่งพิมพ์ คือ การเชื่อมโยงระหว่างส่วนต่างๆ ของบทความ ทั้งภายในบทความเดียวกัน ระหว่างบทความภายในวารสารฉบับเดียวกัน และการเชื่อมโยงไปยังบทความของวารสารฉบับอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกันได้ (American Mathematical Society, 2006) อย่างไรก็ตามวารสารรูปแบบนี้ยังคงมีข้อจำกัดอยู่หลายประการ เช่น ลักษณะการบอกรับวารสารอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งมีเงื่อนไขในการบอกรับที่แตกต่างจากการบอกรับวารสารรูปแบบสิ่งพิมพ์ ดังนั้นการเข้าถึงจึงถูกจำกัดด้วย User name, Password และ IP Address รวมทั้งปัญหาด้านความถาวรของวารสารฉบับย้อนหลัง และปัญหาด้านลิขสิทธิ์ (Chan, 1999: 12; Kidd and Ree-Jones, 2002: 31)

ในฐานะของผู้ใช้วารสารอิเล็กทรอนิกส์ ผู้เขียนจึงขอนำเสนอเกี่ยวกับเครื่องมือช่วยค้นวารสารอิเล็กทรอนิกส์ในรูปแบบต่างๆ อาทิ เว็บไซต์ของห้องสมุด ฐานข้อมูลออนไลน์ เว็บไซต์ของสำนักพิมพ์วารสาร โปรแกรมค้นหา และกลุ่มสนทนาบนอินเทอร์เน็ต ซึ่งเครื่องมือเหล่านี้จะช่วยให้ผู้ใช้สามารถเข้าถึงวารสารอิเล็กทรอนิกส์ฉบับที่ต้องการอ่านได้อย่างสะดวกและรวดเร็วที่สุด

ลักษณะของการบอกรับวารสารอิเล็กทรอนิกส์

ปัจจุบันวารสารมีการผลิตออกมาทั้งในรูปแบบสิ่งพิมพ์และอิเล็กทรอนิกส์ ดังนั้น เงื่อนไขในการบอกรับวารสารของแต่ละสำนักพิมพ์ ผู้ผลิต และผู้รวบรวมจำหน่ายจึงมีความแตกต่างกันไป ได้แก่

การบอกรับเป็นสมาชิกวารสารอิเล็กทรอนิกส์รูปแบบเดียว การบอกรับวารสารทั้งในรูปแบบสิ่งพิมพ์และอิเล็กทรอนิกส์ควบคู่กัน เช่น การบอกรับวารสาร The Library Quarterly ของสำนักพิมพ์ University of Chicago Press ซึ่งแบ่งการบอกรับเป็น 3 ลักษณะ คือ (1) การบอกรับวารสารรูปแบบสิ่งพิมพ์รูปแบบเดียว ราคา 45.00 เหรียญสหรัฐ (2) การบอกรับวารสารอิเล็กทรอนิกส์รูปแบบเดียว ราคา 144.00 เหรียญสหรัฐ (3) การบอกรับวารสารทั้ง 2 รูปแบบ ราคา 168.00 เหรียญสหรัฐ และการบอกรับวารสารอิเล็กทรอนิกส์ในรูปแบบของฐานข้อมูลออนไลน์¹ ซึ่งสามารถเลือกบอกรับได้ตามจำนวนชื่อวารสาร ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขในการบอกรับเป็นสมาชิก สำหรับลักษณะของการบอกรับวารสารอิเล็กทรอนิกส์ (Bakhshalian, 2008) มีดังนี้

1. การบอกรับเฉพาะบุคคล (Individual subscription) เมื่อบอกรับเป็นสมาชิกวารสารอิเล็กทรอนิกส์ ผู้ใช้จะได้รับ Username และ Password เพื่อเข้าถึงวารสาร

2. การบอกรับในระดับสถาบัน (Institutional subscription) เป็นการบอกรับในนามของห้องสมุดสถาบัน หรือองค์กรต่างๆ ซึ่งสมาชิกจะต้องมี IP Address ในการเข้าถึงวารสาร

การเข้าถึงวารสารอิเล็กทรอนิกส์

การบอกรับวารสารอิเล็กทรอนิกส์ทั้งการบอกรับเฉพาะบุคคลและการบอกรับในระดับสถาบัน ผู้ใช้สามารถเข้าถึงจาก 2 ทางเลือก (Institute of Physics, 2008) ได้แก่

1. วารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่สามารถเข้าถึงได้เมื่อบอกรับเป็นสมาชิก (Online subscription) และสามารถเข้าถึงได้ตามเงื่อนไขที่ได้ตกลงไว้กับสำนักพิมพ์ ผู้ผลิต หรือผู้รวบรวมจำหน่าย

2. วารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่สามารถเข้าถึงได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย (Free electronic journals) ได้แก่

2.1 วารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่สามารถสืบค้นฉบับย้อนหลังได้ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย (Free back issues) หากบอกรับวารสารรูปแบบสิ่งพิมพ์ภายในระยะเวลาที่กำหนดตามเงื่อนไขของสำนักพิมพ์ หรือตัวแทนบอกรับวารสาร

2.2 วารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่สามารถสืบค้นได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายเมื่อบอกรับวารสารในรูปแบบสิ่งพิมพ์ (Free online for print subscription)

2.3 วารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่สามารถสืบค้นจากเว็บไซต์ที่ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย² (Free sites) ซึ่งให้บริการบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ส่วนใหญ่เป็นวารสารที่ผลิตโดยสถาบันการศึกษา สามารถสืบค้นวารสารทั้งฉบับปัจจุบันและฉบับย้อนหลังได้ทั้งหมดโดยไม่ต้องบอกรับเป็นสมาชิก

¹ ดูเพิ่มเติม หน้า 48

² ดูเพิ่มเติม หน้า 52

2.4 วารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่สามารถสืบค้นได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายในระยะเวลาหนึ่ง (Free trial period) หรือกำหนดให้ทดลองใช้ภายในระยะเวลาหนึ่ง เพื่อการโฆษณา และประชาสัมพันธ์ และเพื่อการยอมรับเป็นสมาชิกต่อไป

เครื่องมือช่วยค้นวารสารอิเล็กทรอนิกส์

การเข้าถึงวารสารอิเล็กทรอนิกส์ (E-journal Access) ได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว นั้น ผู้ใช้จำเป็นต้องใช้เครื่องมือช่วยค้นในรูปแบบที่หลากหลาย ดังนี้

1. เว็บไซต์ของห้องสมุด (Library Website)

การเข้าถึงวารสารอิเล็กทรอนิกส์ผ่านเว็บไซต์ของห้องสมุด ผู้ใช้สามารถเข้าถึงได้ 2 วิธี ดังนี้

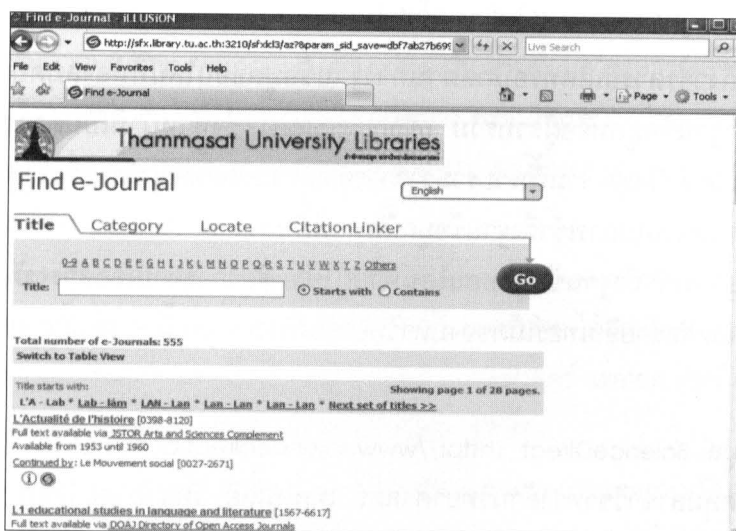
1.1 การเข้าถึงวารสารอิเล็กทรอนิกส์ผ่านจุดเชื่อมโยงไปยังแหล่งบริการวารสารจากหน้าเว็บไซต์ของห้องสมุด ซึ่งผู้ใช้สามารถเชื่อมโยงจากหน้าแรกของเว็บไซต์ไปยังรายชื่อวารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่บอกรับและมีให้บริการในห้องสมุดนั้นๆ ได้ทันที (Arts New-University of Liverpool Library, 2007) เช่น

เว็บไซต์ของสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา มีการสร้างจุดเชื่อมโยงวารสารอิเล็กทรอนิกส์จากหน้าแรกของเว็บไซต์

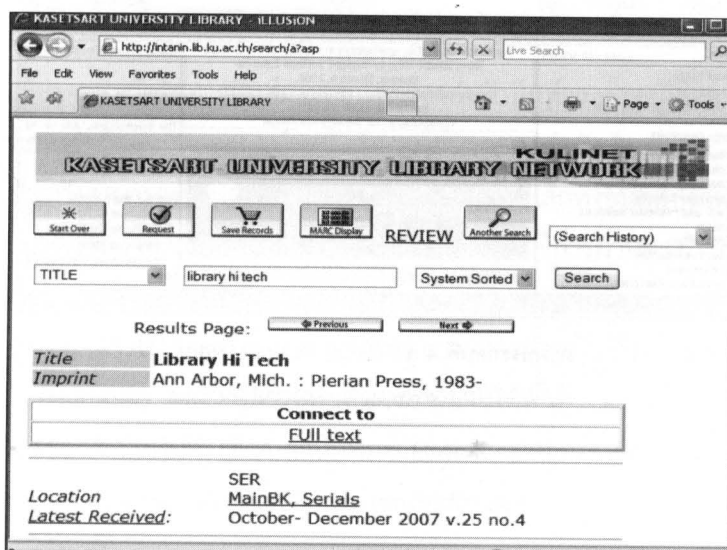
ภาพประกอบที่ 1 เว็บไซต์ของสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยบูรพา
ที่มา <http://www.lib.buu.ac.th>

เว็บไซต์ของสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มีการสร้างจุดเชื่อมโยงวารสารอิเล็กทรอนิกส์จาก ที่คำว่า E-Resources และผู้ใช้สามารถค้นหาวารสารอิเล็กทรอนิกส์ โดยใช้คำสั่ง Find E-Journal เลือกจาก Title, Category, Locate และ CitationLinker

ภาพประกอบที่ 2 เว็บไซต์ของสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ที่มา: <http://library.tu.ac.th>

1.2 การเข้าถึงวารสารอิเล็กทรอนิกส์จากฐานข้อมูลทรัพยากรห้องสมุด (Library Catalog) เป็นวิธีการสืบค้นรายการบรรณานุกรมของวารสารที่บอกรับโดยห้องสมุดนั้นๆ หากมีการบอกรับวารสารทั้งในรูปแบบสิ่งพิมพ์และอิเล็กทรอนิกส์ก็จะปรากฏจุดเชื่อมโยงไปยังที่อยู่ หรือ URL ของวารสารอิเล็กทรอนิกส์ฉบับดังกล่าว (Duranceau, 1995; Rich and Rabine, 2001: 3) เช่น การสืบค้นวารสาร Library Hi Tech ที่ให้บริการที่สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์จากฐานข้อมูลทรัพยากรห้องสมุดเมื่อทำการสืบค้นจากชื่อวารสาร พบว่าวารสารฉบับดังกล่าวบอกรับทั้งในรูปแบบสิ่งพิมพ์และอิเล็กทรอนิกส์ผู้ใช้สามารถเชื่อมโยงวารสารอิเล็กทรอนิกส์ได้จาก Full text

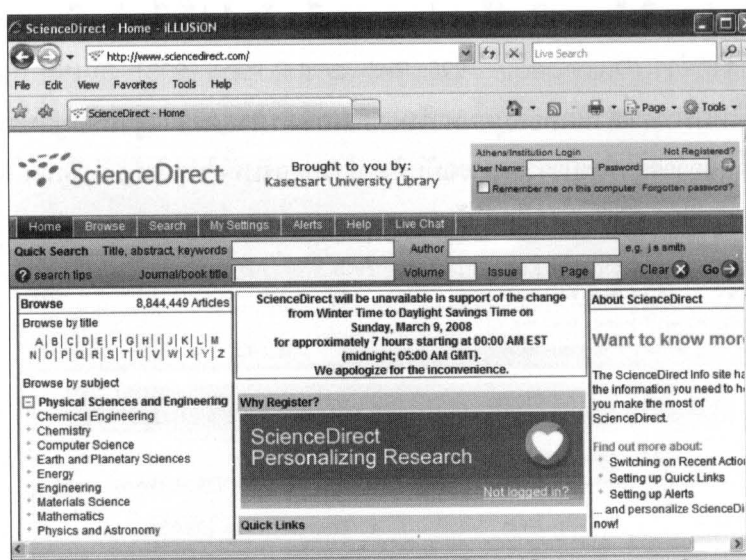

ภาพประกอบที่ 3 การสืบค้นวารสาร Library Hi Tech จากเว็บไซต์ สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ที่มา: www.lib.ku.ac.th

2. ฐานข้อมูลออนไลน์ (Online database)

การเข้าถึงวารสารอิเล็กทรอนิกส์ผ่านทางฐานข้อมูลออนไลน์ที่ห้องสมุดบอกรับ และเป็นสมาชิกจากผู้จัดทำฐานข้อมูลหรือผู้รวบรวม (Aggregators) ซึ่งทำหน้าที่เป็นตัวกลางในการสั่งซื้อระหว่างสำนักพิมพ์และห้องสมุด รวมทั้งรวบรวมวารสารอิเล็กทรอนิกส์หลากหลายชื่อจากสำนักพิมพ์ต่างๆ รวมถึงการกำหนดรหัสผ่านในการเข้าถึงฐานข้อมูลนั้นๆ ที่เรียกว่า IP Address หรือ Username และ Password และในการเข้าถึงฐานข้อมูลออนไลน์หากผู้ใช้จะต้องการอ่านเอกสารฉบับเต็ม (Fulltext) จะต้องเชื่อมโยงผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตของมหาวิทยาลัยหรือสถาบันนั้นๆ เท่านั้น (Harter and Ford, 2000:1165) เช่น

ฐานข้อมูล ScienceDirect (<http://www.sciencedirect.com>) ของสำนักพิมพ์ Elsevier Science ที่ครอบคลุมสาขาวิชาทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิทยาศาสตร์สุขภาพ สังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ รวม 24 สาขาวิชา ให้บริการบทความฉบับเต็มจากวารสารวิชาการจำนวน 1,700 ชื่อเรื่อง ในการเข้าถึงวารสารอิเล็กทรอนิกส์จากฐานข้อมูลนี้ ผู้ใช้สามารถสืบค้น (Search) ชื่อวารสาร (Journal title) หรือสืบค้นแบบไล่เรียง (Browse) จากชื่อวารสาร หรือสาขาวิชา (Subject) ของวารสารที่ต้องการอ่านได้

ภาพประกอบที่ 4 ฐานข้อมูล ScienceDirect
ที่มา <http://www.sciencedirect.com>

ตัวอย่าง ฐานข้อมูลที่สามารถเชื่อมโยงไปยังวารสารอิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่

- ABI/INFORM (<http://proquest.umi.com>) เป็นฐานข้อมูลวารสารอิเล็กทรอนิกส์ของบริษัท Proquest ซึ่งให้บริการวารสารทางด้านธุรกิจและการจัดการ ครอบคลุมสาขาวิชาการบัญชี เศรษฐศาสตร์ การธนาคาร การบริหารธุรกิจ การสื่อสาร และสาขาวิชาอื่นๆ โดยให้บริการบทความฉบับเต็มจากวารสารจำนวน 919 ชื่อเรื่อง

- Academic Search Premier (<http://search.epnet.com>) เป็นฐานข้อมูลวารสารอิเล็กทรอนิกส์ของบริษัท EBSCO ซึ่งครอบคลุมสาขาวิชาที่หลากหลาย ได้แก่ สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ ฟิสิกส์ เคมี ภาษาศาสตร์ อักษรศาสตร์ แพทยศาสตร์ และสาขาวิชาอื่นๆ โดยให้บริการบทความฉบับเต็มจากวารสารวิชาการ 4,600 ชื่อเรื่อง

- Blackwell Synergy (<http://www.blackwell-synergy.com>) เป็นฐานข้อมูลวารสารอิเล็กทรอนิกส์ของ Blackwell Publishing ซึ่งครอบคลุมสาขาวิชาเกษตรศาสตร์ สัตวศาสตร์ บริหารธุรกิจ การเงิน การบัญชี สถิติ วิศวกรรมศาสตร์ เทคโนโลยี วิทยาศาสตร์สุขภาพ วิทยาศาสตร์กายภาพชีวภาพ การแพทย์ มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ ให้บริการบทความฉบับเต็มจากวารสารวิชาการ 800 ชื่อเรื่อง

- Emerald Fulltext (<http://www.emeraldinsight.com>) เป็นฐานข้อมูลวารสารอิเล็กทรอนิกส์ของ MCB University press ครอบคลุม 22 สาขาวิชา ได้แก่ การบัญชี ศึกษาศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ วัสดุศาสตร์ การจัดการ โฆษณา การบริหารงานทั่วไป การจัดการทรัพยากรบุคคล การจัดการสารสนเทศ การจัดการห้องสมุด การบริการสารสนเทศ เทคโนโลยีสารสนเทศ การปกครอง และสาขาวิชาอื่นๆ ให้บริการบทความฉบับเต็มจากวารสารด้านการจัดการกว่า 100 ชื่อเรื่อง

3. เว็บไซต์ของสำนักพิมพ์วารสาร (Journal Publisher's Website)

การสืบค้นวารสารอิเล็กทรอนิกส์ผ่านเว็บไซต์ของสำนักพิมพ์วารสาร ผู้ใช้สามารถสืบค้นขอบเขตในการผลิต การแนะนำผู้แต่ง การแนะนำหนังสือ นโยบายของสำนักพิมพ์ และข้อมูลในการสั่งซื้อวารสารได้ทันที รวมทั้งสามารถเชื่อมโยงส่วนต่างๆ ของวารสารอิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ บทบรรณาธิการ บทความวิชาการ บทความวิจัย บทความพิเศษ จดหมายถึงบรรณาธิการผ่านทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) บทวิจารณ์ การแนะนำหนังสือ บทสัมภาษณ์ ประกาศ ข่าวและกิจกรรมต่างๆ นอกจากนี้ยังสามารถเชื่อมโยงหน้าสารบัญวารสาร และการสืบค้นวารสารทั้งฉบับปัจจุบันและย้อนหลัง จากปีที่ (Volume) ฉบับที่ (Number) ของวารสารฉบับที่ต้องการอ่านได้ทันที (Sansom and Horton, 2004: 13-14) เช่น เว็บไซต์ของสำนักพิมพ์ ได้แก่ สำนักพิมพ์ Elsevier (<http://www.elsevier.nl/>) สำนักพิมพ์ Academic Press (<http://www.elsevierdirect.com/index.jsp>)

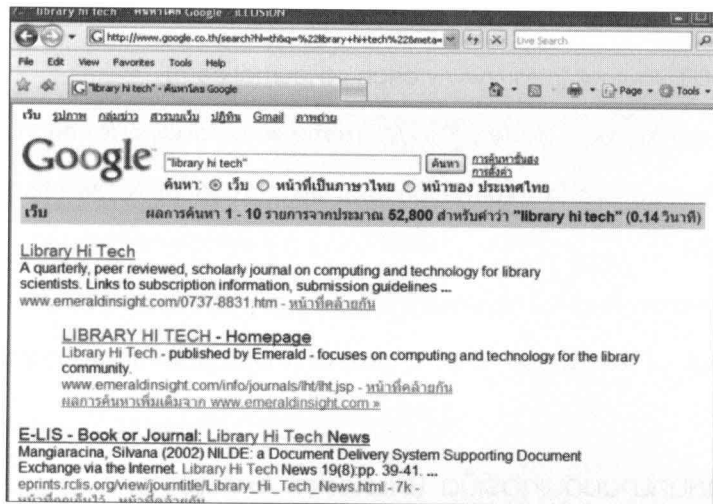
ตัวอย่าง การเข้าถึงวารสารอิเล็กทรอนิกส์จากสำนักพิมพ์ Springer Science Publishers (<http://www.springer-ny.com/press/>) ผู้ใช้สามารถเชื่อมโยงจากสาขาวิชาที่ต้องการ (Discipline) เพื่อเชื่อมโยงเข้าสู่รายชื่อวารสารอิเล็กทรอนิกส์ในสาขาวิชาที่ต้องการอ่านได้

ภาพประกอบที่ 5 เว็บไซต์ของสำนักพิมพ์ Springer Science Publishers
ที่มา <http://www.springer-ny.com/press/>

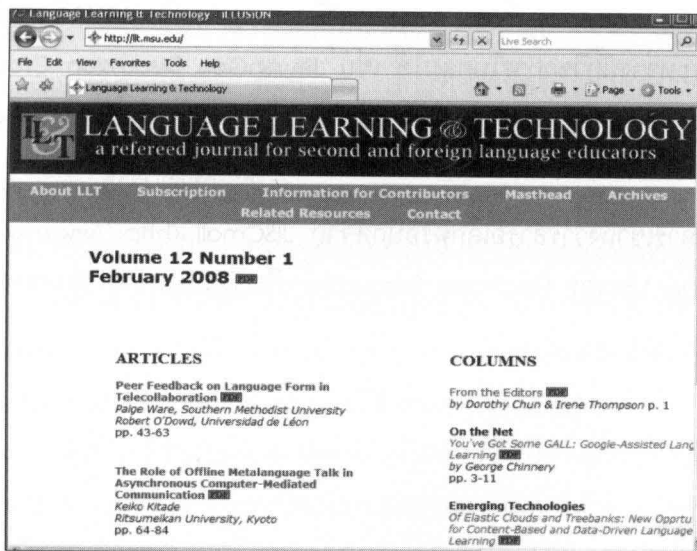
4. โปรแกรมค้นหา (Search Engine)

การเข้าถึงวารสารอิเล็กทรอนิกส์ผ่านโปรแกรมค้นหา หรือ Web search engine โดยวิธีการนี้ ผู้ใช้สามารถสืบค้นวารสารอิเล็กทรอนิกส์จากชื่อของวารสาร หรือคำสำคัญ และสามารถใช้นเทคนิคต่างๆ ในการสืบค้นได้ และหากวารสารฉบับนั้นๆ จัดทำในรูปแบบออนไลน์ก็จะสามารถเชื่อมโยงไปยังเว็บไซต์ของวารสารอิเล็กทรอนิกส์ฉบับนั้นๆ ได้ทันที ซึ่งวารสารส่วนใหญ่ที่ให้บริการบนเว็บจะแสดงเฉพาะสาระสังเขปของบทความเท่านั้น หากต้องการอ่านบทความฉบับเต็มต้องบอกรับเป็นสมาชิก หรือสั่งซื้อตามเงื่อนไขของผู้จัดทำหรือสำนักพิมพ์ เช่น การสืบค้นวารสาร "Library Hi Tech" ที่ <http://www.google.co.th>

ภาพประกอบที่ 6 การสืบค้นวารสาร Library Hi Tech จาก Google
ที่มา: www.google.co.th

วารสารอิเล็กทรอนิกส์บางรายชื่อสามารถเชื่อมโยงบทความฉบับเต็มได้ทันที หากวารสารฉบับนั้นๆ เป็นวารสารที่เข้าถึงได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย (Fosmire and Young, 2000) เช่น การสืบค้นวารสาร Language Learning and Technology: a Referred Journal for Second and Foreign Language Educators ที่ <http://llt.msu.edu> ผู้ใช้สามารถเชื่อมโยงเพื่ออ่านส่วนต่างๆ ของวารสารฉบับนี้ได้ทันที

ภาพประกอบที่ 7 วารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่ไม่เสียค่าใช้จ่ายในการเข้าถึง
ที่มา: <http://llt.msu.edu>

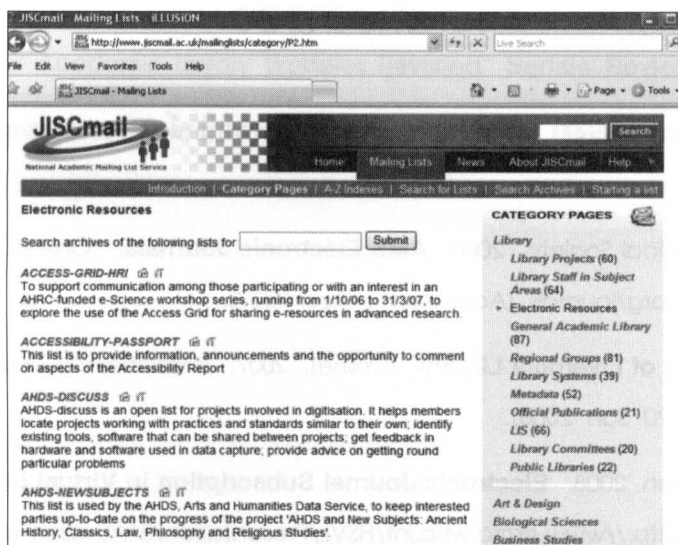
ตัวอย่าง วารสารอิเล็กทรอนิกส์ที่เข้าถึงได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ได้แก่

- Asian EFL Journal (<http://www.asian-efl-journal.com>)
- Discourse Analysis Online (<http://extra.shu.ac.uk/daol/index.html>)
- Communications in Information and Systems (<http://www.intlpress.com/CIS/CIS-BrowseJournal.php>)
- Composition Forum (<http://www.fau.edu/compositionforum/17/>)
- Journal of Language and Linguistics (http://www.shakespeare.uk.net/journal/jlling_home.html)

5. กลุ่มสนทนาบนอินเทอร์เน็ต (Discussion Group)

การเข้าถึงวารสารอิเล็กทรอนิกส์ผ่านกลุ่มสนทนาบนอินเทอร์เน็ต ซึ่งเป็นการอภิปรายหรือร่วมแสดงความคิดเห็นในประเด็นที่กลุ่มสนทนาสนใจบนระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ได้แก่ กลุ่มสนทนาใน Mailing List ซึ่งเป็นวิธีการส่งจดหมายฉบับเดียวไปยังผู้รับจำนวนมาก สำหรับข้อความใน Mailing List จะส่งไปถึงผู้รับทั้งหมดที่มีรายชื่อในกลุ่มสนทนาผ่านทางโปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) สำหรับประเด็นที่น่าสนใจใน Mailing List ประกอบด้วยประเด็นที่หลากหลาย ได้แก่ คอมพิวเตอร์ ศาสนา การศึกษามานุษยวิทยา รวมถึงวารสารอิเล็กทรอนิกส์ และประเด็นอื่นๆ ที่กลุ่มสนทนาสนใจ (National Council of State Boards of Nursing, 2008) ซึ่งสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ทศนคติ รวมถึงการแลกเปลี่ยนทรัพยากรสารสนเทศระหว่างนักวิชาการในกลุ่มได้ เช่น JewishGen Discussion Group (<http://www.jewishgen.org/JewishGen/DiscussionGroup.htm#SUBJECT>), The text this week (<http://www.textweek.com/discussi.htm>) เป็นต้น

ตัวอย่าง การเข้าถึงวารสารอิเล็กทรอนิกส์จาก JISCmail (<http://www.jiscmail.ac.uk>) เมื่อสืบค้นจากกลุ่ม Library ประเภท Electronic Resources เพื่อเชื่อมโยงเข้าสู่กลุ่มสนทนาเกี่ยวกับวารสารอิเล็กทรอนิกส์

ภาพประกอบที่ 8 การเข้าถึงวารสารอิเล็กทรอนิกส์จากกลุ่มสนทนาบนอินเทอร์เน็ตของ JISCmail
ที่มา <http://www.jiscmail.ac.uk>

สรุป

ปัจจุบันการนำเสนอสารนิเทศมีรูปแบบที่หลากหลาย หากผู้ใช้ต้องการได้รับสารนิเทศที่ถูกต้องและตรงตามความต้องการนั้น จำเป็นต้องอาศัยเครื่องมือในการเชื่อมโยงไปยังสารนิเทศที่ต้องการได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว ซึ่งในปัจจุบันเครื่องมือช่วยค้นหามีอยู่หลายรูปแบบ เช่น Search engine, Library catalog เป็นต้น ทั้งนี้ในการเลือกใช้เครื่องมือช่วยค้นหานั้นต้องขึ้นอยู่กับความคุ้นเคยในการสืบค้น และการแสดงผลของสารนิเทศที่มีความหลากหลาย ตรงตามความต้องการ รวมทั้งต้องมีการ Update สารนิเทศอยู่เสมอ

วารสารอิเล็กทรอนิกส์เป็นวารสารรูปแบบหนึ่งซึ่งนำเสนอผลงานทางวิชาการและงานวิจัยในสาขาวิชาต่างๆ อย่างต่อเนื่อง รวดเร็ว และทันสมัยมากที่สุด ในการเข้าถึงวารสารรูปแบบผู้ใช้จำเป็นต้องเข้าใจถึงลักษณะของการบอกรับ เพราะการเข้าถึงวารสารอิเล็กทรอนิกส์ส่วนใหญ่จะถูกจำกัดด้วยการบอกรับเป็นสมาชิกเท่านั้น นอกจากนี้ในการสืบค้นหากผู้ใช้ต้องการเข้าถึงวารสารอิเล็กทรอนิกส์ได้อย่างสะดวกและรวดเร็วนั้น ก็จำเป็นต้องอาศัยเครื่องมือช่วยค้นในการเชื่อมโยงเช่นกัน อย่างไรก็ตามวารสารอิเล็กทรอนิกส์บางรายชื่อก็สามารถเชื่อมโยงและอ่านสารนิเทศได้โดยไม่ต้องบอกรับเป็นสมาชิก ถ้าผู้ใช้รู้จักใช้เครื่องมือช่วยค้นและทราบถึงช่องทางในการเข้าถึงก็จะได้รับและนำเอาสารนิเทศในวารสารอิเล็กทรอนิกส์ฉบับนั้นๆ มาใช้ให้เกิดประโยชน์ทั้งในทางวิชาการและวิชาชีพได้มากที่สุด

เอกสารอ้างอิง

- วราพรพรรณ อภิศุภะโชค. 2550. "การจัดการวารสารอิเล็กทรอนิกส์." **วารสารมนุษยศาสตร์** 14, 2: 25-36.
- American Mathematical Society. 2006. **AMS Electronic Journals**. (Online). Available: <http://www.ams.org/journals> (Accessed 1 Dec 2007).
- Arts New-University of Liverpool Library**. (Online). 2007. Available: <http://artslib.blogspot.com> (Accessed 20 Jan 2008).
- Bakhshalian, Fefeshteh. 2008. **Electronic Journal Subscription in Virtual Libraries**. (Online). Available: <http://www.emro.who.int/HSVL/Presentation/Bakshalian> (Accessed 20 Jan 2008).
- Chan, Liza. 1999. "Electronic Journals and Academic Libraries." **Library Hi Tech** 17, 1: 10-16.
- Duranceau, Ellen Finnie. 1995. "Cataloging remote-access electronic serials: Rethinking the Role of the OPAC." **Serials Review** 21, 4: 67-77.
- Fosmire, Michael and Young, Elizabeth. 2000. "Free Scholarly Electronic Journals: What Access do College and University Library Provide?" **College & Research Libraries** 61, 6: 500-508.
- Harter, Stephen P. and Ford, Charlotte E. 2000. "Web-Based Analyses of E-Journal Impact: Approaches, Problems, and Issues." **Journal of the American Society For Information Science** 51, 13: 1159-1176.
- Institute of Physics. 2008. **Help: Access to Electronic Journal**. (Online). Available: <http://stack.iop.org/help/topic> (Accessed 20 Jan 2008).
- Kidd, Tony and Rees-Joans, Lyndsay. 2002. **The Serial Management Handbook: Practical Guide to Print and Electronic Serial Management**. London: Library Association Publishing.
- National Council of State Boards of Nursing. 2008. **Distance Learning/Web Definitions: A Resource for the Model Education Rules**. (Online). Available: <https://www.ncsbn.org/836.htm> (Accessed 15 Feb 2008).

- Rich, Linda A. and Rabine, Julie L. 2001. "The Changing Access to Electronic Journals: a Survey of Academic Library Websites Revisited" **Serials Review** 27, 3-4: 1-16.
- Sansom, Clare and Horton, Robert M. 2004. **The Internet for Molecular Biologists**. Oxford: Oxford University Press.